

Congres Vlaamse Plattelandsgemeenten

SLOTVERKLARING

Inleiding

Vlaamse plattelandsgemeenten delen twee kenmerken: een uitgestrekte open ruimte en een lage bevolkingsdichtheid.

Hierdoor stelt de organisatie van voorzieningen zoals zorg of mobiliteit bijzondere uitdagingen op het platteland.

Tegelijk vormen deze twee kenmerken de troeven van het platteland. Het platteland biedt enerzijds een duurzaam perspectief voor de ontwikkeling van de woonfunctie in Vlaanderen. Anderzijds vormt de open ruimte een belangrijke troef voor het aanbieden van ecosysteemdiensten die noodzakelijk zijn voor een leefbaar en duurzaam Vlaanderen.

Plattelandsgemeenten voeren een beleid waarbij gezocht wordt naar manieren om het platteland “zuurstof” te geven. Deze gemeenten geloven er immers in dat een goed plattelandsbeleid de instandhouding van de open ruimte ten goede zal komen.

Het Vlaamse beleid daarentegen richt zich eerder op het versterken van verstedelijking en biedt onvoldoende ondersteuning voor een sterk plattelandsbeleid. De Vlaamse plattelandsgemeenten roepen de Vlaamse overheid op om de ontwikkeling van de woonfunctie op het platteland en de door het platteland geleverde ecosysteemdiensten positief te waarderen en beter te financieren. Enkel zo/dan kunnen de functies van het platteland duurzaam ontwikkeld worden.

Financiering plattelandsgemeenten

Plattelandsgemeenten staan op de eerste rij om het Vlaamse platteland in stand te houden en duurzaam te ontwikkelen. Enkel door het platteland veilig te stellen kunnen de functies ervan blijvend vervuld worden in dienst van de Vlaamse samenleving.

Daarvoor zijn in de eerste plaats **middelen** nodig maar dat is niet evident omdat platteland te vaak beschouwd wordt als iets wat enkel middelen vergt en niet als iets wat opbrengsten genereert.

Vlaamse plattelandsgemeenten beschikken bijgevolg over een beperktere fiscale basis om eigen middelen te genereren. Vlaamse plattelandsgemeenten schuiven twee instrumenten

naar voor om de financiële slagkracht van plattelandsgemeenten te vergroten: het herzien van het gemeentefonds enerzijds en de waardering van ecosysteemdiensten anderzijds. De Vlaamse overheid wordt opgeroepen om de wijze waarop open ruimte in het **gemeentefonds** vergoed wordt te herzien. Open ruimte wordt schaarser en komt steeds meer onder druk te staan. Bovendien worden gemeenten voor het verwerven van inkomsten steeds verder gedwongen om deze open ruimte aan te snijden. Enkel een volwaardige compensatie vanuit het gemeentefonds kan dit voorkomen. Dit is echter onvoldoende. Net zoals centrumsteden vergoed worden voor de functies die zij vervullen t.a.v. de bredere samenleving, dienen ook **ecosysteemdiensten**, geleverd door het platteland, erkend en gewaardeerd te worden. De natuur, de open ruimte, de rust, de stilte, ... die worden aangeboden zijn van cruciaal belang voor de bredere samenleving. Dit wordt trouwens bevestigd door de principes van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, waarin tegelijk gepleit wordt voor een verdichting in woonkernen en het vrijwaren en veilig stellen van de open ruimte.

Duurzaam wonen op het platteland met voorzieningen op maat

Volgens demografische voorspellingen zal de bevolking en de woonneed in Vlaanderen de komende decennia verder toenemen. Naast de stedelijke centra zijn ook de dorpen en kernen van plattelandsgemeenten uitstekend geplaatst om een duurzaam perspectief te bieden voor het opvangen van de uitbreiding van de woonfunctie. Er is een grote nood aan goede modellen op maat om ook de dorpskernen van die plattelandsgemeenten te versterken zodat ze een duurzaam woonalternatief kunnen vormen voor zowel wonen in de stad als wonen op het platteland.

Dorpskernversterking kan dus de open ruimte in stand houden en tegelijk oplossingen bieden voor de sociale verdringing op het platteland.

Niettegenstaande een substantieel deel van de woonfunctie in Vlaanderen opgevangen wordt door het platteland, vertrekt het Vlaamse beleid inzake ruimtelijke ordening en mobiliteit te vaak van stedelijke modellen om verdere ontwikkelingen mogelijk te maken. Ook het **flankerend beleid** houdt dus onvoldoende rekening met de plattelandcontext:

Openbaar vervoer is de afgelopen decennia vaak het voorwerp geweest van diverse besparings- en efficiëntieoefeningen, waardoor het aanbod op het platteland steeds verder afnam. Besparen op het openbaar vervoersaanbod waar het aanbod reeds zeer beperkte is, heeft nefaste gevolgen voor de attractiviteit van dat openbaar vervoer.

Bovendien worden de mogelijkheden inzake **nieuwe mobiliteit** onvoldoende benut op het platteland. Vervoer op maat zoals bedoeld in het decreet basismobiliteit kan in het platteland enkel gerealiseerd worden met substantiële ondersteuning (zowel inhoudelijk als financieel) van de Vlaamse overheid en mag in geen geval enkel overgelaten worden aan lokale besturen.

Met het beleidsplan ruimte Vlaanderen (BRV) wenst men de verder ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden te enten op de aanwezige mobiliteitsvoorzieningen waardoor landelijke steden en dorpen in een neerwaartse spiraal dreigen terecht te komen. Er is nood aan Vlaams ruimtelijk beleid dat duurzame ontwikkelingsmogelijkheden creëert op het platteland en dit kan enkel door er een vervoeraanbod in stand te houden én te ontwikkelen

De Vlaamse plattelandsgemeenten vragen de Vlaamse overheid:

1. meer financiële slagkracht voor plattelandsgemeenten door enerzijds het gemeentefonds te herzien en anderzijds ecosysteemdiensten te waarderen én te financieren.
2. ondersteuning bij dorpskernversterking om de open ruimte in stand te houden en oplossingen te bieden voor de sociale verdringing op het platteland
3. een flankerend beleid op maat van het platteland door:
 - a. beter openbaar vervoer en nieuwe mobiliteitsvormen te voorzien;
 - b. een ruimtelijk beleid met duurzame ontwikkelingsmogelijkheden voor het platteland.